

27.III 1968.g, a do zakašnjenja u isporuci došlo je u travnju 1967.g, to je tužba podnesena na vrijeme, te prigovor zastarjelosti nema osnove.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.IV-Sl-323/70-2
od 2.IV 1970.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof.dr Branko Jakaša

Spasavanje pomorskog čamca - Primjena prava - Brodom se u smislu propisa o spasavanju smatra i čamac - Propis o spasavanju na moru primjenjuje se i na spasavanje koje je spasilac-vlasnik čamca izvršio vlastitom pobudom bez opravdanog protivljenja vlasnika čamca u opasnosti - Ako stranke nisu ugovorile nagradu za spasavanje, nju utvrđuje sud po slobodnoj ocjeni, a na temelju kriterija navedenih u zakonu

Tužitelj u tužbi navodi da je on sa svojim čamcem spasio čamac kojega korisnik je tuženik. Navodi da je tuženikov čamac nevremenom bio otrgnut od veza i nestao na otvorenom moru. Pokušaj spasavanja izvršen neposredno nakon otrgnuća noću nije bio uspješan. Sutradan ujutro tužitelj je vlastitom pobudom nastavio traganje nestalog čamca i našao ga je u jednoj uvali na otoku Rabu, te ga je doteglio u luku. Zahtijeva na ime naknade za spasavanje iznos od 7.800.- dinara.

Rješavajući spor prvostepeni sud nakon provedene rasprave osudio je tuženoga da plati tužitelju 200.- d s 5% kamata i 269,50 d troškova spora, a tužitelja je osudio da tuženom plati 357,55 d troškova spora. O višku tužiteljeva zahtjeva u izreci presude sud nije riješio.

Sud je donio presudu polazeći od stajališta da se u predmetnom slučaju ne radi o spasavanju na moru, i da se na predmetno spasavanje ne može primijeniti pomorsko pravo, jer se predmetni slučaj razlikuje od događaja koji je u zakonu propisan. Sud smatra da se nije moglo utvrditi da je tuženi preko svojih predstavnika zatražio od tužitelja pomoć, odnosno da ga je ovlastio na poduzimanje radnje za spasavanje broda "Laganj". Sud je stoga sporni predmet riješio u okviru pravnih pravila građanskog zakonika koja reguliraju prava i obaveze poslovođe bez naloga, te je na temelju slobodne ocjene dosudio tužitelju naknadu izgubljene dnevnice od d 100.-, amortizacije tužiteljevog čamca i motora od d 45.-, utroška pogonskoga goriva i ulja u iznosu od d 30.-, i ostalih troškova d 25.- tj. ukupno dinara 200.-

Presudu žalbom pobija tužitelj zbog povreda materijalnog prava, i predlaže da se presuda preinači i tužitelju dosudi pripadajući iznos naknade za spasavanje, odnosno da se presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Povredu prava tužitelj vidi u tome što smatra da je sud u stvari odbio zahtjev tužiteljev za isplatu pravedne nagrade. Ističe da se tužitelj izvrgao opasnosti osobno i svoj čamac izložio opasnosti kad se po nevremenu upustio u spasavanje tuženikovog broda i kad je spasio tuženikov brod vrijedan preko 70.000.- dinara.

Ističe da bi tuženikov čamac bio propao zajedno s motorom da ga tužitelj nije spasio, jer je tuženikov čamac u času spasavanja već imao razbijeni bok i u njega je prodirala voda, što slijedi iz iskaza svjedoka koji je u svom iskazu naveo da bi tuženikov čamac "Laganj" bio uništen da ga nije spasio tužitelj i doveo u Jablanac, a kasnije u Rab.

Smatra da tužitelju pripada odgovarajuća naknada za spašenu imovinu daleko više nego mu je pobijanom presudom dosudjeno.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio i tužitelju priznao na ime nagrade za spasavanje iznos od dinara 2.900.- iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud rješavajući spor pošao je s pogrešnog stajališta da se u predmetnom slučaju ne radi o spasavanju na moru, i da se na odnosni slučaj ne može primijeniti propis Zakona o spasavanju na moru i na unutrašnjim plovnim putovima (Sl.l.br.11/66).

U predmetnom slučaju radi se o spasavanju motornog čamca tuženoga "Laganj", koji se u smislu odredaba čl.2 Zakona o spasavanju na moru smatra brodom. Naime brod u smislu Zakona o spasavanju je svaki plovni objekt bez obzira na svrhu kojoj služi pa je to i motorni čamac.

Na spasavanje primjenjuju se odredbe Zakona o spasavanju i onda kad rukovalac drugog čamca, koji dozna da je koji jugoslavenski čamac u opasnosti na moru, poduzme spasavanje drugog čamca i stvari s toga čamca koje su društveno vlasništvo, vlasništvo jugoslavenskih pravnih osoba, ili vlasništvo jugoslavenskih državljana, ako se takvom spasavanju izričito i razložno ne protivi nosilac prava korištenja odnosno vlasnik ili brodar broda u opasnosti. Ovo slijedi iz analogne odredbe čl.6, st.1 Zakona o spasavanju koji određuje da je zapovjednik jugoslavenskog broda, koji dozna da je drugi jugoslavenski brod u opasnosti na moru, dužan poduzeti

i spasavanje broda i stvari toga broda koje su društveno vlasništvo ili vlasništvo jugoslavenskih pravnih osoba. Prema tome kako je istaknuto kad je tužitelj poduzeo spasavanje i kad je s uspjehom odnosno spasavanje izvršio, tada spasavaocu u smislu čl.14. Zakona o spasavanju pripada pravična nagrada.

Ocjenjujući pitanje visine nagrade, a obzirom da je činjenica spasavanja utvrđena, ovaj sud je dosudio tužitelju primjerenu nagradu u skladu sa odredbama čl.16. Zakona o spasavanju. Naime nesporno je da stranke nisu zaključile ugovor o spasavanju, pa u takvom slučaju - uzimajući u obzir postignuti uspjeh, zalaganje i trud tužiteljev koji je vršio spasavanje, kao i opasnost u kojoj se nalazio spasavani čamac i sam spasilac, te uzevši u obzir upotrijebljeno vrijeme, troškove i rizik spasiočev - sud je našao da je primjerena nagrada tužitelju kao spasavaocu 5% od vrijednosti spašenog čamca. Naime tužitelj tvrdi da je vrijednost spašenog čamca 65.000.- d, a tuženi tvrdi da je vrijednost njegovog čamca iznosila 58.953,20 dinara. Sud je uzeo da vrijednost spašenog čamca iznosi okruglo 59.000.- d, 5% od te vrijednosti iznosi 2.900.- d, pa je u pogledu visine sud presudio kao u dispozitivu.

Ocjenjujući pitanje visine postotka vrijednosti spašenoga broda sud je po slobodnom uvjerenju našao da tužitelju kao spasiocu broda pripada 5% od vrijednosti spašenoga broda iz razloga jer je tužitelj, kako to slijedi iz iskaza svjedoka, u času kad se čulo da je nestao brod tužiteljev odmah spremno sa svojim brodom, usprkos jakoj buri i nevremenu, pošao u potragu i spasavanje tužiteljevog broda. Istina ovo spasavanje nije dalo koristan rezultat jer je prekinuto uslijed noći i nevremena. Međutim tužitelj je u ranu zoru idućeg dana ponovo pošao tražiti tuženikov brod i taj put s uspjehom jer je tuženikov brod pronašao i doveo ga u luku Jablanac, a kasnije ga predao tuženom u luci Rab. Prema uvjerenju Republičkog hidrometeorološkog zavoda u Zagrebu od 7.VII 1969. g. br.04-AP/1238/1-69 na dan spasavanja tj.3.III 1968.g. anemograf u Karlobagu u toku noći između 2. i 3.III registrirao je udare olujne jačine, a oko 8,30 sati bura se postepeno stišavala, te je oko 12,30 sati puhao vjetar slabe jačine.

Iz iskaza tuženikovog svjedoka slijedi da je dana 3.III 1969.g. kad je pošao na spasavanje broda na puntu Barbata oko 7 sati sreo tužitelja gdje za sobom vuče tuženikov čamac "Laganj". Prema tome je u vrijeme spasavanja, obzirom na jačinu vjetra - bure koja je vladala rano ujutro na području gdje je tužitelj vršio spasavanje, očito bilo da se čamac tuženoga nalazio u opasnosti da bude razbijen na obalama Raba, i da je tužitelj, vršeći spasavanje tuženikovog broda po takvom vremenu rano ujutro, izložio sebe i svoj čamac opasnosti koja nije bila beznačajna. Da tužitelj nije

rano ujutro 3.III 1968.g. pošao spasavati čamac tuženikov, vrlo je vjerojatno da bi tuženikov čamac mogao biti izgubljen, ili bi pretrpio znatno oštećenje uslijed bure i nevremena koje je još vladalo u noći između 2. i 3.III kao i rano ujutro. Ovakvim svojim postupkom i upornošću tužitelj je kao svjestan pomorac pokazao veliko zalaganje i zaslugu da je brod tuženoga spašen, pa stoga sud smatra da je nagrada u visini od 5% od vrijednosti spašenoga čamca primjerena.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.IV-S1-341/70-2
od 3.IV 1970.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Manjak tereta - Predaja tereta na odredištu od strane broдача - Protest - Činjenicu da je broдарu uložen pismeni protest sud ne može uzeti kao dokazanu na temelju same primaočeve tvrdnje da je takav protest uložen - Ukoliko je broдар samovoljno nakon dolaska broда u luku odredišta robu povjerio špediteru na daljnju otpremu, odgovara i za štetu koja nastane na robu do konačnog odredišta - Broдар za produženje put ne odgovara ako je špeditera izabrao korisnik prijevoza ili broдар na temelju njegovog naloga, a ne može se broдарu prigovoriti krivnja u izboru - Pod ovom pretpostavkom špediter je dužan broдарu uložiti protest za manjak robe - Ako takav protest nije uložen, broдар ima pravo smatrati da mu protest nije uložio primalac

Tužitelj je dao na prijevoz tuženom broдарu svoj kofер iz Montreala u Rijeku. Prema tužiteljevoj tvrdnji on je u Rijeci ustanovio manjak koji je broдарu protestirao i taj manjak utužuje. Prvostepeni sud je povjerovao tužiteljevim navodima i obvezao broдача u smislu tužbenog zahtjeva.

Protiv presude žali se tuženik. Navodi da njemu nikakav protest nije podnesen. Osim toga tvrdi da je roba iz Rijeke putovala u Zagreb i tek da je u Zagrebu ustanovljen manjak za koji on ne može odgovarati.

Drugostepeni sud je uvažio žalbu, ukinuo prvostepenu presudu i stvar vratio prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje iz slijedećih razloga:

Rješavajući o sporu prvostepeni sud je donio svoju presudu na osnovi nedovoljno utvrđenog činjeničnog sta-